

2003:MV09

HÖGSKOLAN

TROLLHÄTTAN · UDDEVALLA

Institutionen för informatik och matematik

EXAMENSARBETE

**Framtagning av
miljöbedömningsmetod av leverantörer**

Arbetet utfört hos Parker Hannifin AB MCD

Ann-Christine Arvidsson

2003-05-31

**Högskolan Trollhättan/Uddevalla
Institutionen för informatik och matematik**

Box 957, 461 29 Trollhättan

Tel: 0520-47 53 30 Fax: 0520-47 53 99

EXAMENSARBETE

Framtagning av miljöbedömningsmetod av leverantörer

Arbetet utfört hos Parker Hannifin AB MCD

Sammanfattning

Parker Hannifin AB har börjat införa ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 i sin verksamhet i Trollhättan och som ett steg i detta har de identifierat sina betydande miljöaspekter, en av dem är val av leverantör. I och med att val av leverantörer är en betydande miljöaspekt, insåg Parker att de borde förbättra/förnya sin befintliga leverantörsbedömning när det gäller miljö. Arbetet resulterar i en fungerande metod för hur Parker kan inkludera miljöfaktorn vid leverantörsbedömningar. Att bedöma och sätta krav på leverantören vad det gäller miljöfrågor visar att företaget tar sitt globala miljöansvar på allvar. För att vara riktigt trovärdig räcker det inte heller att bara själva uppfylla de krav och förväntningar som ställs, även leverantörerna omfattas av ett företags miljöarbete. En god effekt av att man visar leverantören att miljöfrågan är viktig, är att tanken även väcks hos leverantören och de börjar jobba mer och mer med denna fråga.

Metoden bygger på en checklista och denna kommer att utföras av Parkers personal på plats hos leverantören som skall bedömas, liknande en revision. Resultatet av bedömningen blir en poängsumma som räknas om i procent. Denna procentsats avgör sedan om leverantören blir godkänd, godkänd med förbehåll eller underkänd till att leverera. Parker har i dag en väl fungerande modell för leverantörsbedömningar. Genom att inkludera checklistan i den befintliga modellen, blir miljöbedömningen en lika stor faktor som de övriga och man får en integrerad metod istället för ytterligare en metod.

En nyckelfaktor till att få bli miljöarbete att fungera är ledningens stöd, att de visar att det är viktigt med miljöfrågorna i företaget. Även de som utför bedömningen måste känna att det är meningsfullt att utföra själva bedömningen och varför de faktiskt gör den. Detta uppnås lättast med utbildning/information.

Nyckelord: Leverantörsbedömning, miljöbedömning, leverantörssamarbete,
ISO 14001

Utgivare: Högskolan Trollhättan/Uddevalla, institutionen för informatik och matematik
Box 957, 461 29 Trollhättan
Tel: 0520-47 53 30 Fax: 0520-47 53 99

Författare: Ann-Christine Arvidsson

Examinator: Åsa Kasimir Klemedtsson

Handledare: Britt-Marie Karlsson, Parker Hannifin AB samt Evalotta Stolt, SWECO VIAK

Poäng: 10 **Nivå:** C

Huvudämne: Miljövetenskap **Inriktning:** Miljöbedömning

Språk: Svenska **Nummer:** 2003:MV09 **Datum:** 2003-05-09

DISSERTATION

Development of an environmental assessment method for supplier

Performed at Parker Hannifin AB MCD

Summary

Parker Hannifin AB has started the work with the implementation of ISO 14001 in the factory in Trollhättan and as a step in this process they have identified their significant environmental aspects, where one of them is the choice of suppliers. Because of this Parker realised that they needed to improve their environmental evaluation of the suppliers. This dissertation shall result in a method for how to include the environmental aspects in their supplier assessment. When a company perform supplier assessment it shows that the company takes the environmental questions seriously. To be reliable it isn't enough to fulfil the own requirements, even the supplier should embrace the companies environmental work. A positive effect of showing the supplier that the environmental questions are important is that it affects the supplier to work harder in these matters.

The method is built as a checklist and it is going to be performed by Parkers staff in place at the supplier, similar as an audit. The result of the evaluation is performed on a percentage basis. Depending on the percentage, the supplier can be "approved", "approved with reservation" or "failed" to deliver to Parker. Today, Parker has a well working model for supplier assessments. By including the checklist into the existing model, the environmental assessment is becoming as relevant as the others and you get an integrated model instead of an additional one.

A key factor to get the environmental work to function is the support of the management. They have to show that it is important to work with these questions in the company. The persons who are going to perform the assessment also have to feel that it is important to do the assessment and why they actually are doing it. This is easily achieved by training/information.

Keywords: Supplier assessment, environmental assessment, supplier cooperation, ISO 14001

Publisher: University of Trollhättan/Uddevalla, Department of information and mathematics
Box 957, S-461 29 Trollhättan, SWEDEN
Phone: + 46 520 47 53 30 Fax: + 46 520 47 53 99

Author: Ann-Christine Arvidsson

Examiner: Åsa Kasimir Klemedtsson

Advisor: Britt-Marie Karlsson, Parker Hannifin AB and Evalotta Stolt, SWECO VIAK

Subject: Environmental science

Language: Swedish **Number:** 2003:MV09 **Date:** May 9, 2003

Förord

Ett stort tack till alla berörda på Parker Hannifin AB MCD som har ställt upp med att svara på frågor och kommit med synpunkter samt att jag fått förtroendet att utföra detta arbete hos er. Ett speciellt tack till Britt-Marie Karlsson, Roger Odbrant och Peder Bryntesson, som varit till stor hjälp och som har stöttat mig under arbetets gång.

Evalotta Stolt från SWECO VIAK skall också ha ett jättetack. Hon har bistått med mycket värdefull kunskap, råd och stöd.

Detta är resultatet av mitt arbete.

Trollhättan 2003-05-31

Ann-Christine Arvidsson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	ii
Summary	iii
Förord	iv
Innehållsförteckning	v
1 Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte och mål.....	1
1.3 Avgränsningar	2
2 Parker Hannifin AB	2
2.1 Parker Hannifin AB, Mobile Controls Division	2
3 Tillvägagångssätt	2
4 Förstudier	3
4.1 Strategisk leverantörssamverkan.....	3
4.2 Varför leverantörsbedömningar	4
4.3 Nuvarande arbetssätt hos Parker	5
4.4 Krav enligt ISO 14001 som inköp berörs av.....	5
4.4.1 Övergripande miljömål och detaljerade miljömål - krav 4.3.3	5
4.4.2 Miljöledningsprogram - krav 4.3.4	5
4.4.3 Utbildning, medvetenhet och kompetens - krav 4.4.2	5
4.4.4 Verksamhetsstyrning – krav 4.4.6.....	6
4.4.5 Övervakning och mätning – krav 4.5.1	6
4.5 Miljöeffekter av inköp	7
5 Resultat	7
5.1 Beskrivning av metoden	7
5.2 Resultat av leverantörsbedömning över telefon.....	9
5.3 Vad behöver utföraren ha för utbildning?.....	10
5.3.1 Hur mycket miljö ingår i inköps utbildning i dag?	10
5.3.2 Vad bör ingå i deras utbildning?	10
6 Diskussion	12
6.1 Motivering till vald grupp av leverantörer	13
6.2 Motivering till bedömningsfaktorer och viktning	14
6.2.1 Uteslutna faktorer.....	15
7 Slutsats	16
7.1 Rekommendationer till fortsatt arbete	16
8 Referenser	18
Bilaga 1	19
Bilaga 2	22
Bilaga 3	24
Bilaga 4	26

1 Inledning

Denna rapport är resultatet av ett examensarbete som har utförts hos Parker Hannifin AB. Arbetet är på C-nivå och omfattar 10 poäng inom det miljövetenskapliga programmet, 120 poäng, på Högskolan i Trollhättan/Uddevalla.

1.1 Bakgrund

”Det blir allt viktigare för organisationer av olika slag att begränsa den påverkan på den yttre miljön som orsakas av deras verksamhet, produkter eller tjänster och att visa ett gott resultat av sitt miljöarbete...” [1]

Detta har Parker Hannifin AB insett och de har nu börjat införa ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 i sin verksamhet i Trollhättan. Tanken är också att man skall försöka nå en certifiering. I detta arbete ingår bland annat att identifiera sina betydande miljöaspekter, vilket Parker har gjort. Definitionen av en miljöaspekt är enligt SS-EN ISO 14001 delar av en organisations aktiviteter/verksamhet, produkter eller tjänster som kan inverka på miljön. Resultatet av identifieringen blev att val av leverantör, [REDACTED] är Parkers betydande miljöaspekter. I och med att val av leverantörer är en betydande miljöaspekt insåg Parker att de borde förbättra/förnya sin befintliga leverantörsbedömning när det gäller miljö.

1.2 Syfte och mål

Syftet med arbetet är att få praktisk erfarenhet av hur företag arbetar med miljöfrågor samt att ta fram en fungerande metod för Parker för hur de kan inkludera miljöfaktorn vid leverantörsbedömningar. Detta skall uppnås genom att besvara följande frågeställningar:

- Hur jobbar inköp med leverantörsbedömningar idag?
- Vilka bedömningsgrunder kan inkluderas i metoden?
- Vilken kompletterande kunskap skulle personalen som skall utföra bedömningen behöva?
- Hur kan en miljöbedömningsmetod för Parker se ut?
- Fungerar metoden i praktiken?

1.3 Avgränsningar

Arbetet omfattar inte en total bedömning av Parkers nuvarande leverantörer. Bedömningen görs endast av ett visst urval för att se om metoden är rimlig och praktiskt tillämpbar.

Tanken är att bedömningen i första hand skall göras på klass 1 leverantörer (se 4.3) detta medför att visa leverantörer hamnar utanför bedömningen. Dessa leverantörer är bl a; de som levererar kontorsmaterial, anläggningsinköp, maskininköp, inköp av tjänster samt transportörerna. Motivering till varför de kan utelämnas kommer i diskussionen (se 6).

Arbetet utgår också från inköpsavdelningen, de faktorer som inte inköp kan påverka ingår ej i den slutgiltiga checklistan.

2 Parker Hannifin AB

Parker Hannifin AB ägs av Parker Hannifin Corporation som är en världsomspännande producent av komponenter och system för industriella tillämpningar. Parkers verksamhet är uppdelad på åtta olika områden: Aerospace, Automation, Climate and industrial control, Filtration, Fluid connectors, Hydraulics, Instrumentation and Seal.

Parker har mer än 200 fabriker i Europa, Nord och Sydamerika, Asien och Australien [2]

2.1 Parker Hannifin AB, Mobile Controls Division

Parker Hannifin AB MCD är Skandinaviens största tillverkare av hydraulkomponenter till mobila maskiner. Exempel på produkter som produceras är riktningsventiler, pumpar, motorer samt hydrauliska och elektroniska styrsystem. Parker MCD finns placerade på tre orter i Sverige, Trollhättan, Mölnlycke och Borås där huvudkontoret finns. I Trollhättan arbetar 307 personer och fabriken är certifierade enligt ISO 9001:1994 och arbetet pågår med att uppdatera systemet enligt ISO 9001:2000. [2]

3 Tillvägagångssätt

Arbetet utförs som en empirisk studie med hjälp av intervjuer. Denna metod har valts med tanke på att resultatet av arbetet skall användas praktiskt och det är då viktigt att skapa en kontinuerlig diskussion med berörda parter.

Det har inte gått att finna någon relevant litteratur inom specifikt leverantörsbedömningar och miljö, däremot finns mycket litteratur om det viktiga samspelet mellan leverantörer och inköpsfunktionen. Denna litteratur har varit relevant för att få en förståelse för hur inköp och leverantörsrelationer fungera samt dess framgångsfaktorer.

Steg ett var att göra en nulägesanalys för att se hur inköp jobbar idag. Denna utfördes genom intervjuer med personal samt inläsning av företagets arbetsrutiner och instruktioner.

Steg två var att undersöka hur en metod skulle kunna se ut. Vilka bedömningskriterier skall användas, vilka leverantörer skall bli berörda, vem skall utföra den, hur skall den utföras, när skall den utföras osv. Detta löstes genom samtal med inköpspersonal. Mycket material och idéer har också inhämtats från andra företag. Många företag har lagt ut sina enkäter för leverantörsbedömningar på Internet.

Steg tre var att utforma ett förslag till en checklista som även denna har diskuterats med personal från olika positioner. En viktning har också upprättats för att visa de olika kategoriernas relevans.

Steg fyra var att testa metoden i verkligheten. Går de tänkta uppgifterna att få fram inom rimlig tid och hur är inställningen hos företagen som blir tillfrågade? Testet utfördes genom att en viss grupp inom den valda kategorin som skulle bedömas valdes ut genom diskussion med inköp, dessa blev sedan uppringda och bedömningen gjordes via telefon.

Steg fem var att utvärdera resultatet, kommer denna metod att fungera i längden för Parker eller behövs det några justeringar eller krävs vidare utredning?

4 Förstudier

4.1 Strategisk leverantörssamverkan

Att det är viktigt för företag att ha en god relation med sina leverantörer börjar nog bli en självklarhet för många företag idag. Mycket litteratur poängterar vikten av att identifiera sina strategiska leverantörer eller sina viktigaste leverantörer. Detta kan till exempel vara leverantörer med stor volym, leverantörer som står för en del av produktkonstruktionen eller leverantörer som besitter unik processkunskap. Det är dessa leverantörer man borde arbeta mer intensivt med, så kallad strategisk leverantörssamverkan.

Inom begreppet leverantörssamverkan ryms ett antal grundläggande värderingar som skall vara utgångspunkten för det arbete som kunder och leverantören utför. Dessa grundläggande värderingar är:

- Gemensam målsättning
- Långsiktighet
- Ömsesidig kreativitet
- Fokus på totalkostnad

Exempel på konkreta vinster som båda företagen kan göra med strategisk leverantörssamverkan är:

- Lägre totalkostnad
- Förbättrad kvalitet för slutkunden
- Snabbare produktframtagning

När ett företag skall utveckla samarbetet med sina leverantörer måste företaget först se till att den interna organisationen är överens om varför och hur det skall göras. Basen för detta är:

- Vision
- Policy
- Strategier
- Mål
- Krav på leverantören
- Krav på den egna organisationen [3]

4.2 Varför leverantörsbedömningar

En grundförutsättning för att få leverantörssamverkan att fungera är enligt Anna Bergdahl att organisationen har en gemensam syn på hur och varför man skall samarbeta med sina leverantörer. Ett hjälpmedel i denna diskussion kan vara att utforma en leverantörsbedömning, här visar företaget vad de anser är viktigt hos sina leverantörer. Leverantörsbedömningen kan också vara en metod för att kommunicera sina krav på leverantörerna, som företaget bör ha satt upp. Leverantörsbedömningen skall också vara grundad på företagets vision, policy, strategier mm. Alltså kan leverantörsbedömning vara basen i leverantörssamverkan.

Leverantörsbedömningar görs också med den anledningen att företaget vill skaffa sig en säkerhet om att samarbetet kommer att fungera även långsiktigt och vara så friktionsfritt som möjligt.

”Företagets konkurrenskraft beror till stor del på hur bra man är på att göra inköp. Man blir inte bättre än de leverantörer man har.” [4] Det är viktigt att tänka på att om man köper in mindre bra artiklar så påverkar det hela flödet och resultatet blir att slutprodukten påverkas. Köper man in t ex material som är svåra att ta hand om i skrotningsstadiet kommer detta förfölja produkten tills det att den skall skrotas, vilket påverkar kundernas val av företag som de skall köpa produkten ifrån. Ett annat exempel är om man tar in ”farliga” kemikalier och använder i produkten så kanske den kommer att bli mer svårsåld då vissa kunder har hårda krav på vad som får ingå i deras produkt.

Det är också viktigt att veta var företagets leverantörer ligger idag för att kunna jobba med ständiga förbättringar.

Att bedöma och sätta krav på leverantören vad det gäller miljöfrågor visar att företaget tar sitt globala miljöansvar på allvar, har de valt att arbeta med miljöfrågor skall de göra det fullt ut för att få resultat. För att vara riktigt trovärdig räcker det inte heller att bara själva uppfylla de krav och förväntningar som ställs, även leverantörerna omfattas av ett företags miljöarbete.

En annan god effekt av att man visar leverantören att miljöfrågan är viktig är att tanken även väcks hos leverantören och de börjar jobba mer och mer med denna fråga. ”Inköpsfunktionen blir som en katalysator i leverantörens utvecklingsarbete.” [4]

4.3 Nuvarande arbetssätt hos Parker

Parker har idag en väl utvecklad och fungerande modell för leverantörsbedömningar...

4.4 Krav enligt ISO 14001 som inköp berörs av

4.4.1 Övergripande miljömål och detaljerade miljömål - krav 4.3.3

”Organisationen skall upprätta och underhålla dokumenterade övergripande och detaljerade miljömål för varje relevant funktion och nivå inom organisationen.

När övergripande miljömål införs och ses över, skall organisationen ta hänsyn till lagkrav och andra krav, betydande miljöaspekter, tekniska möjligheter och sina ekonomiska, drifts- och affärsmässiga krav samt synpunkter från intressenter.” (SS-EN ISO 14001)

Eftersom val av leverantör är en betydande miljöaspekt måste hänsyn tas till detta när målen formuleras.

4.4.2 Miljöledningsprogram - krav 4.3.4

”Organisationen skall upprätta och underhålla ett eller flera program för att uppnå sina övergripande och detaljerade miljömål...” (SS-EN ISO 14001)

Eftersom inköp kommer att sätta upp ett mål mot leverantörerna så skall handlingsplaner upprättas där ansvar, resurser och tidsplan finns angivna.

4.4.3 Utbildning, medvetenhet och kompetens - krav 4.4.2

”Organisationen skall identifiera behoven av utbildning och praktisk erfarenhet. All personal vars

arbetet kan ge upphov till betydande miljöpåverkan skall ha erhållit lämplig utbildning.

Organisationen skall upprätta och underhålla rutiner så att anställda eller andra berörda på varje relevant funktion och nivåer inser..." (SS-EN ISO 14001)

Då val av leverantör är en betydande miljöaspekt borde inköp ses som en "relevant funktion" och då ska personalen få lämplig utbildning för att minimera risken för felaktigt agerande och för att förstå sin roll i helheten.

4.4.4 Verksamhetsstyrning – krav 4.4.6

"Organisationen skall i enlighet med miljöpolicy och de övergripande och detaljerade miljömålen identifiera de verksamheter och aktiviteter som kan sättas i samband med de miljöaspekter som har identifieras som betydande. Organisationens skall planera dessa aktiviteter/verksamheter, inklusive underhåll och säkerställa att dessa bedrivs i enlighet med angivna villkor..." (SS-EN ISO 14001)

Då val av leverantör är en betydande miljöaspekt kan leverantörsbedömningen direkt kopplas som en aktivitet som skall styras med dokumenterade rutiner. Enligt krav c skall också relevanta krav kommuniceras till leverantörer, detta kan lätt göras genom en leverantörsbedömning.

4.4.5 Övervakning och mätning – krav 4.5.1

"För de verksamheter och aktiviteter som kan ha en betydande miljöpåverkan skall organisationen upprätta och underhålla dokumenterade rutiner för regelbunden övervakning och mätning av kriterier för miljöprestanda. Detta skall omfatta registrering av uppgifter som spårar/visar organisationens miljöprestanda, relevant processtyrning och överrensstämelse med organisationens övergripande och detaljerade miljömål..." (SS-EN ISO 14001)

För de aktiviteter som ger upphov till betydande miljöpåverkan skall dokumenterade rutiner upprättas för övervakning och mätning av kriterierna för miljöprestanda.

4.5 Miljöeffekter av inköp

Inköpsavdelningen på ett företag blir påverkad av flera faktorer i företaget samt påverkar flera andra faktorer. Generellt kan man säga att den största miljöpåverkan som inköpsfunktionen har på ett företag är kopplat till transporterna och själva produkten som köps in. Dessa kan ses som direkta miljöeffekter. Transporterna kan ses som en direkt miljöeffekt då denna är direkt kopplad till vilken leverantör som väljs. Beslutas det t ex att inköpet skall göras från en leverantör som ligger i södra Europa istället för en i Sverige så blir givetvis miljöpåverkan från transporterna större. Miljöpåverkan är inte bara beroende på geografiskt avstånd utan också på t ex val av fordon, körsätt, bränsle mm. De sistnämnda faktorerna beror på val av speditör (den som utför transporten) vilket ofta är inköpsavdelningen ansvar.

Produkten i sig kan ses som en direkt miljöeffekt då det generellt sett är inköpsavdelningen som påverkar t ex tillverkningssätt, val av material mm. Beroende på vilket material som väljs eller vilket tillverkningssätt som tillämpas blir miljöeffekten olika.

Inköpsavdelningen har också indirekta miljöeffekter genom att de kan välja leverantörer som jobbar bättre eller sämre med sina miljöfrågor. Exempel på detta kan vara hur de hanterar sitt avfall, energi och resurshushållning, deras transporter mm. Att jobba med de indirekta effekterna kan ses som att jobba med värderingar, då man hellre vill främja en leverantör som har ett bättre miljöarbete än en som inte har det.

Parker arbetar dock inte riktigt som det är beskrivet ovan. Detta är en generell beskrivning för att få en bild av hur det kan se ut på ett företag. I Parkers fall hamnar de direkta miljöeffekterna på andra avdelningar, inköp påverkar inte val av speditör, material eller tillverkningssätt. Detta gör marknadsavdelningen respektive de som arbetar med produktutveckling. Detta medför att inköpsavdelningen på Parker påverkar främst de indirekta effekterna, val av leverantör.

5 Resultat

5.1 Beskrivning av metoden

En tanke som hela tiden varit med under arbetet har varit att metoden skall vara tillämplig i Parkers redan befintliga rutiner och arbetssätt. Den skall också gå att genomföra med balans mellan en så genomtänkt bedömning som möjligt men utan att det skall gå åt för mycket arbetstid för utföraren.

Metoden bygger på en checklista (se bilaga 1) precis som flera andra av faktorerna i Parkers leverantörsbedömning gör, och denna kommer att utföras av Parkers personal på plats hos leverantören som skall bedömas, liknande en revision. Det finns inga hinder att

checklistan lämnas ut i förväg till leverantören, det kan till och med underlätta det faktiska arbetet då leverantören hinner ta fram väsentligt material.

Bedömningen kommer att göras innan beställning från leverantör som inte använts tidigare och den kommer i första hand att användas vid bedömning av klass 1 leverantörer (se 4.3) där redan idag den mest omfattande bedömningen görs. (Motivering se 6)

Bedömningen är uppbyggd så att varje ”ja svar” får den viktning (poäng mellan 5-30) som frågan är värd, förutom frågan om leverantören har några kemikalier på Parkers förbudslista. Denna fråga ger poäng på ”nej alternativet”. Det kan inträffa att någon fråga inte är relevant för leverantören. Denna kan då strykas, men då måste även denna poäng dras av på max antal poäng som kan uppnås. I och med detta så blir alltid procentsatserna jämförbara.

Resultat av bedömningen kan resultera i att antingen leverantören blir godkänd, godkänd med förbehåll eller underkänd att leverera. (Se tabell 5.1) Bedömningen är uppbyggd genom ett poängsystem/viktningssystem så det är lätt att se om en leverantör blir godkänd eller inte.

Miljöbedömningen läggs in som en faktor till de redan existerande faktorerna; XXXXXXXXXX

Resultat av bedömningen	
Checklista för: YY är godkänd YY bedömning X % ”JA-svar” YY bedömning X % av totalt möjliga Miljöbedömning 70-100 % av totalt möjliga	A GODKÄND
Checklista för: YY är godkänd YY bedömning X % ”JA-svar” YY bedömning X % av totalt möjliga Miljöbedömning 40-70 % av totalt möjliga	B GODKÄND MED FÖRBEHÅLL
Checklista för: YY är underkänd YY bedömning X % ”JA-svar” YY bedömning X % av totalt möjliga Miljöbedömning 0-40 % av totalt möjliga	U UNDERKÄND

Tabell 5.1 Resultat av bedömning

För att bli godkänd eller godkänd med förbehåll, måste alla bedömningar ligga inom varje specificerat intervall, för att bli underkänd räcker det däremot med att ett av kriterierna inte är uppfyllt.

För de leverantörer som blir godkända med förbehåll görs en uppföljning i form utav en tidsatt åtgärdsplan som tas fram i samråd med leverantören.

Befogenhet att få utföra miljöbedömningen är samma som för resterande bedömningar (se 4.3) samt att utföraren borde ha en inköpsspecifik grundutbildning i miljöfrågor. (Se 5.3.2)

För att få reda på hur de leverantörer som Parker redan har idag ligger till, måste även en bedömning av dem utföras. Detta görs lämpligen med hjälp av checklistan i form utav en enkät. (Se bilaga 2 och 3) Denna enkät kan skickas ut till de befintliga leverantörerna så de kan fylla i dem för att sedan sända tillbaka dem till Parker.

ISO 14000 trycker mycket på det faktum att man alltid skall jobba med ständiga förbättringar. Denna checklista kan bidra till ständiga förbättringar i och med att den dels påverkar leverantörerna så de kommer igång med sitt miljöarbete och dels genom att man kan vidga användningsområdet av den. Nästa steg skulle kunna var att den används även för leverantörer i de övriga klasserna. Det är också möjligt att öka viktningen om extra tyngdpunkt vill läggas på visst område, eller helt enkelt lägga till fler bedömningsfaktorer.

Enligt ISO 14001 bör det också ske en övervakning av de bedömningar som görs. (Se 4.4.5). Detta görs förslagsvis årligen på utvalda områden. T ex hur många som är certifierade eller som har vissa rutiner etc.

5.2 Resultat av leverantörsbedömning över telefon

Syftet med denna del av arbetet var inte att få en total bild av hur Parkers leverantörer ligger till, utan att testa om den framtagna checklistan fungerade i praktiken, samt att få fram kvantitativa värden. Detta för att kunna ge förslag om lämpligt intervall för godkänd leverantör.

Bedömning utfördes på åtta leverantörer som inköpschefen slumpmässigt valt ut av klass 1 leverantörerna. Storleken på leverantörerna varierade mellan ca 20 anställda till ett 200-tal anställda. Alla leverantörer levererade direkt material och alla var belägna i Sverige

Resultatet av bedömningen var en positiv överraskning. Fem av leverantörerna var certifierade enligt ISO 14001 och resterande hade planer på att införa det den närmsta tiden. Samtliga av leverantörerna hade en miljöpolicy, rutiner för avfallshantering (sortering) samt använder alla emballage som går att återanvända eller återvinna. En fullständig sammanställning finns i bilaga 4.

Detta delmoment medförde att vissa ändringar utfördes i den dåvarande checklistan, både formuleringar och strykningar av frågor som inte kändes relevanta eller var lätta att för leverantören att missförstå.

5.3 Vad behöver utföraren ha för utbildning?

5.3.1 Hur mycket miljö ingår i inköps utbildning i dag?

Varje inköpare på Parker skall delta i SILFs (Sveriges inköps- och logistikförbund) utbildning som leder till att bli certifierad inköpare. [7] Denna utbildning utgörs av fem terminer, den första terminen består av en grundutbildning som bl a innehåller en delkurs om miljöhänsyn i inköpsarbetet.

Denna delkurs tar upp frågor runt hållbar utveckling och de fyra systemvillkoren från ”Det naturliga steget” som berör att naturen inte skall utsättas för systematisk koncentrationsökning av ämnen från berggrunden eller samhällets produktion, inte utsättas för överuttag eller manipulation och att mänskliga behov skall tillgodoses överallt.

Kursen tar också upp vad samhälle och marknad har för krav, Sveriges miljölagstiftning, EMAS och ISO 14001. [8]

SILF har ingen direkt fördjupningskurs för inköp inom miljö men däremot finns det en kurs inom logistik som heter miljölogistik. (Som inte är en obligatorisk del för Parkers inköpare). Denna kurs berör ämnen som ett hållbart samhälle, miljö som konkurrensfaktor, logistikens påverkan på miljön, miljödeklarationer av logistik och transporter, nyckeltal och gröna transporter mm. Syftet med kursen är att förmedla kunskaper om hur man kan minimera miljöbelastningen genom rätt val av transporter. [8]

För att få göra leverantörsbedömningar måste personalen ha genomgått en utbildning i leverantörsbedömning/internrevision om minst två dagar. [5] Denna utbildning genomförs av externa resurser och är inriktad mot revision av kvalitetssystem.

5.3.2 Vad bör ingå i deras utbildning?

”Skall man upprätthålla inköp på en hög strategisk nivå i företaget, är man tvungen att kontinuerligt utveckla inköpspersonalen. Hög akademisk kompetens blir en förutsättning, och mixen av inköpspersonalen bör vara baserad på en bred tvärvetenskaplig bas. Både teknisk och ekonomisk bakgrund kan vara en förutsättning: man ser idag en klar utveckling både i utbildningssammanhang och i kursverksamhet att inköp fått en allt viktigare roll. Företagen satsar också i större grad på upplärning av inköparna och de satsar också oftare på personer med inköpsutbildning.” [4]

Den delkurs som SILF ger i miljöhänsyn är inte tillräcklig för att kunna utföra en bra miljöbedömning av Parkers leverantörer. Däremot har inköpspersonalen som gör

leverantörsbedömningar en bra grund för revisioner och en förståelse för ledningssystem, vilket är mycket användbart även vid miljöbedömning.

Inköpspersonalen (eller egentligen samtliga på företaget) bör få en utbildning i de miljöhot som vi har i samhället, och hur Parker bidrar till dessa med sin verksamhet samt vad som kan göras för att minimera påverkan. Det bör även ske en koppling mellan Parkers miljöaspekter, policy och mål och de globala miljöhoten så en övergripande förståelse erhålls. Det vore också mycket önskvärt om inte bara en förståelse skapas för policy, aspekter och mål utan också att de kommuniceras ordentligt. Vet man varför något görs och om det finns att kämpa mot så blir delaktigheten mycket större.

Utbildningen borde också poängtera vikten av att tänka i hela livscyklar, det räcker inte att sortera sopor utan varje steg är mycket viktigt, just inköpspersonalen måste också få en förståelse för just inköps påverkan i relation till hela företaget och varför leverantörsbedömningen görs. De skall känna att det är viktigt att utföra bedömningarna samt så måste de känna företagets stöd, att företaget tycker att det är viktigt att utföra bedömningarna.

Något annat som borde ingå för att använda checklistan på ett bra sätt är att få förklarat hur lämpliga handlingsplaner kan se ut samt de vanligaste lösningarna på de mest förekommande betydande miljöaspekterna. Detta behövs för att kunna utföra en viss helhetsbedömning av leverantörernas handlingsplaner. De som kommer att utföra bedömningen bör också få djupare kunskaper i miljöpåverkan från leverantörerna. De måste kunna föra en diskussion och kunna motivera och engagera leverantören till att jobba med miljöfrågor. Då måste de kunna diskutera olika kemikalieval, miljöpåverkan vid användning av olika emballage, miljöpåverkan av avfallshantering osv.

Det är viktigt att skapa ett engagemang och förståelse under utbildningen då det är här som mycket av grunden läggs för kommande resultat. Därför borde utbildning vara utformad i diskussionsform så att det hela tiden hålls en dialog mellan lärare och de som medverkar i utbildningen.

Enligt Helge Virum måste framtidens inköpare ta ansvar för hur material och komponenter kommer in och lämnar företaget. De måste också bedöma om råvaror och komponenter kan ersättas av återanvändningsbara, återvunna eller mindre skadliga insatsfaktorer. Det kan också bli aktuellt att köpa in material i större partier för att minska transportrelaterade föroreningar. Alltså får man en prioritering mellan mindre kapitalbindning genom just-in-time leveranser och den miljöbelastning som fler transporter bidrar till. Han säger också att samarbetet med leverantörerna kommer att få större betydelse eftersom de anger förutsättningar för hur logistiken ser ut. [4]

I Parkers fall är det inte inköpsavdelningen som avgör val av material eller råvaror, utan detta gör de som arbetar med produktutveckling. Transportfrågorna har marknadsavdelningen hand om, så på grund av detta blir det viktigt för inköparna att förstå hur dessa tre gemensamt påverkar miljön och hur de kan förbättra den. Det är

även viktigt att ha ett väl fungerande samarbete med marknadsavdelningen och med avdelningen som arbetar med produktframtagning. (Se 6.2.1)

”I producerande företag är samarbetet mellan inköps och utvecklingsavdelningen mycket viktigt. Utvecklingsavdelningen står för krav eller önskemål om tekniska specifikationer, och inköp försöker ta fram möjliga leverantörer och inte minst alternativa materialtyper i olika kvantiteter och priser. De bör också bli ense om i vilken grad de önskar samarbeta med leverantören med avseende på produktutveckling.” [4]

6 Diskussion

Det är alltid svårt att hitta en lagom nivå att lägga sig på, så också i detta arbete. Givetvis skulle man kunna ställa många fler och ingående frågor men det gäller att hitta en balans. Om checklistan och metoden blir för omständlig kommer den inte att användas och då är det goda syftet med den förbrukat. Att metoden ser ut som den gör beror mycket på Parkers nuvarande sätt att arbeta. Det är helt onödigt att jobba med miljöbedömningar på ett sätt som frångår hur de andra bedömningarna görs idag. Viktningen är också till för att det skall gå så smidigt som möjligt samt att bedömningen blir mer rättvis än om t ex bara antal ”Ja-svar” räknades.

Om vi levde i en idealvärld skulle en på området kunnig person utföra bedömningarna, som var satta utifrån vissa grundkriterier, eftersom det inte alltid är lätt att svara ja eller nej på alla frågor, och som sedan gjorde en helhetsbedömning på deras miljöarbete. Detta går inte i vår verklighet då det skulle vara mycket tid- och resurskrävande. Då kommer man väldigt långt med en checklista som utförs på plats av kunnig personal, men som inte behöver alls samma specifika kunskap.

Den övervakning som borde finnas är svår att få smidig. Enligt inköpschefen kommer det aldrig att hända att checklistan kontrolleras på alla leverantörer en gång om året, för att se om något ändrats sedan sist. Förslagsvis kan valda områden övervakas så att utvald data fås fram för att få något att mäta mot. Hur denna fråga löses beror också på vad det kommer att sättas för mål på leverantörerna. Målen och uppföljningen måste vara förenliga med varandra. En viss övervakning får man automatiskt på de leverantörer som blir godkända med förbehåll eftersom det görs en åtgärdsplan för dessa. Däremot sker inget sådant för de leverantörer som blev helt godkända.

De leverantörer som kontaktades var utvalda av inköpschefen på Parker, kanske blev urvalet lite väl positivt. Troligtvis så ser det inte så bra ut hos alla leverantörer i klass 1. Det medeltal som räknades ut (se bilaga 4) är nog inte riktigt representativt för hela gruppen. Många leverantörer är också etablerade på andra ställen i Europa där miljöledningssystem och liknade inte är lika utbrett som i Sverige. I och med att bedömningen utfördes över telefon så kan vissa missförstånd ha uppkommit, vilket inte lika lätt uppkommer vid bedömning på plats. Detta kan göra att resultatet av bedömningarna inte är hundra procent säkerställt. Det är alltid så att en bedömning blir

subjektiv, dels beroende på vem som gör den och dels på vem utföraren pratar med hos leverantören.

Samtalen medförde en del positiva effekter. Frågorna ifrågasattes både av författaren och av de tillfrågade, nya synvinklar hittades. Ingen av leverantörerna var förvånade över att frågorna ställdes och mottagandet var mycket positivt. Det var inte alltid lätt att klargöra vad som menades, då samtalet inte alltid fördes med den mest insatta på området.

Under den del i arbetet där idéer hämtades från andra företag framkom tanken om att vissa företag låter sina bedömningar ligga på Internet så att leverantörerna själva kan gå in och fylla i sina uppgifter samt uppdatera vid behov. Detta är ett bra alternativ till att göra det som en revision som Parker gör, det är tidsbesparande och uppföljningen blir lätthanterlig. Det negativa med detta arbetssätt är att det helhetsintrycket som fås av leverantören när utföraren utför bedömningen på plats förloras. Även den säkerhet att det faktiskt stämmer det som leverantören skrivit förloras, det går inte heller att upprätthålla den värdefulla diskussion om frågorna som erhålls genom att utföra bedömningen vid ett revisionstillfälle.

6.1 Motivering till vald grupp av leverantörer

Anledningen till att klass 1 valdes som den grupp som leverantörsbedömning skall göras emot är dels att det passar in i nuvarande arbetssätt, det är här som de flesta bedömningarna sker idag på andra områden och det är här som det redan finns ett väl fungerande samarbete. Det är också bland dessa som Parker har en möjlighet att påverka, då de ofta är en större kund. Ett annat argument är också att det är klass 1 leverantörer som står för flest leveranser, mest mängd material och det är dessa inköp som direkt påverkar produkten.

En ytterligare anledning till att man bör börja med dessa är för att få en positiv inställning hos personalen för det fortsatta arbetet. Känner personalen att det går trögt, är svårt och inte ger några direkta resultat så kommer de inte vilja att arbeta med miljöfrågor över huvud taget i företaget.

Det som utesluts i och med denna indelning är bl a kontorsmaterial, ”anläggningsinköp” (t ex lampor, ventilation, datorer), maskininköp, inköp av tjänster och transporter.

Dessa leverantörer är givetvis också mycket viktiga, speciellt transporterna och maskininköp. Transporterna ingår inte i detta arbete eftersom dessa sköts på en annan avdelning och med helt andra rutiner. Dessa kommer dock att ses över då de är en betydande miljöaspekt hos Parker av befintlig personal.

Maskininköp utesluts för tillfället i denna metod på grund av att även denna sköts med andra rutiner och personal. Här sker inget kontinuerligt arbete med leverantörerna och det är sällan som samma leverantör används flera gånger, därför blir det mycket svårt att påverka leverantören. Detta betyder däremot inte att de inte borde tänka på miljöfaktorn

vid inköpen. En viktig faktor borde vara energiförbrukning både ur miljö- synpunkt och ekonomisk synvinkel. En annan viktig synvinkel borde också vara vilken typ och mängd av kemikalier som behöver användas till den tilltänkta maskinen.

Det är också så att man måste inse att alla Parkers leverantörer inte går att bedöma då de är ca 1600 st. Man måste börja i någon ände och då är det viktigt att satsa på dem som ger störst effekt samt där man har störst möjlighet att påverka.

6.2 Motivering till bedömningsfaktorer och viktning

Certifiering: Denna fråga är inte av högsta prioritet då detta inte nödvändigtvis behöver betyda att miljöfrågorna prioriteras i företaget, utan snarare att man har rutiner för hur man arbetar. En certifiering kan dock medföra ett mycket väl fungerande arbete, samt att det är intressant information om företaget.

Miljöpolicy och miljömål: Detta visar var företaget har lagt sin ambitionsnivå, det är inte heller avgörande för hur deras miljöarbete fungerar men det visar ändå var de står.

Miljöförbättringar: Detta är ett viktigt område då mycket av vad man vill uppnå går ut på ständiga förbättringar. Handlingsplaner visar att det finns en förståelse och förhoppningsvis en vilja att jobba med miljöfrågorna i företaget samt att bli bättre. Det går inte att förändra allt över en natt, man måste tänka långsiktigt. Att leverantören skall ha handlingsplaner för just sina betydande aspekter är viktigt dels för att alla företag inte påverkar samma aspekter och dels är det viktigt att satsa på de viktigaste aspekterna där störst effekt kan uppnås, därför är det också viktigt att ha identifierat sina betydande miljöaspekter så företaget vet vad de skall koncentrera sig på. Det är också väldigt bra om den som utför bedömningen kan titta på planerna och se om de är rimliga med hänseende till leverantörens miljöaspekter.

Utbildning: Att ge sina anställda en grundförståelse för miljöfrågorna i samhället och hur företaget påverkar dem kan ge en mycket god effekt på företagets miljöarbete. Om den genomförs på rätt sätt kan detta skapa ett engagemang som föder mycket kloka lösningar på företaget utan större ansträngningar. Att ge de anställda en utbildning kan även ge en positiv effekt genom att de känner sig uppskattade och att man satsar på dem och detta kan ge effekter på även andra områden än miljö. En ytterligare effekt är också att många även tillämpar sina nyvunna kunskaper utanför företaget. Tyvärr är det också så att man kan utföra en utbildning på ett mindre bra sätt, så det finns inga garantier att bara för man har gett en utbildning så kommer allt att fungera. Denna fråga har givits viktning efter hur stor del av företaget som genomgått utbildningen på grund av att desto fler som gått utbildningen desto större effekt har den.

Kemikalier: Detta är en av Parkers betydande miljöeffekter, då är det mycket viktigt att det även prioriteras hos leverantörerna, framförallt i just de produkter som levereras till Parker. Många kemikalier är också en stor miljöbov samt en fara för hälsan hos dem som hanterar dem. Att minska användningen av kemiska produkter tas även upp i Parker

MCDs miljöpolicy samt i det häfte som delas ut till leverantörer (se ref. 6). Alltså får detta delavsnitt en hög viktning.

Emballage: Detta är direkt kopplat till produkten som även den är en av Parkers betydande miljöaspekter. Det finns även ett samband mellan emballage och storlek på leveransen, alltså hur mycket som kan lastas på t ex lastbilen. Det är också viktigt att försöka hålla en så liten mängd som möjligt utan att riskera skador på det som levereras.

Underleverantörer: Lika väl som att Parkers leverantörer påverkar miljöarbetet hos Parker så påverkar leverantörernas underleverantörer dem. Detta visar också hur långt de kommit med sitt miljöarbete.

Återvinningsmöjligheter: Detta är också kopplat till produkten, som är en av Parkers betydande miljöaspekter. Man kan även koppla detta till avfallshantering som också tas upp i miljöpolicyen.

Avfall: Detta är alltid ett relevant område även om man inte skall stirra sig blind endast på detta. Det är viktigt att komma ihåg att det inte alltid räcker att sortera soporna, man bör också titta på hur mycket som blir sopor. Det allra bästa vore om mängden sopor kunde minimeras så mycket som möjligt. Avfallshanteringen kan också kopplas till miljöpolicyen där de poängterar att de skall säkerställa en miljöriktig avfallshantering.

6.2.1 Uteslutna faktorer

Anledningen till att det inte finns några direkta frågor om själva den produkt/artikel som skall köpas in, trots att produkten är en av Parkers betydande miljöaspekter, är att det inte faller på inköps bord. Detta står avdelningen som jobbar med produktutveckling för. Inköp kan inte gå in och bestämma olika material eller liknande. Det är inte heller alltid helt klart hur processen eller produkten/artikeln kommer att se ut när inköp gör bedömningen av leverantören. Inköp gör endast en bedömning av själva leverantören, om samarbetet kommer att fungera, priser, kvalitet, rekommendationer mm. Avdelningen för produktutveckling har en väldigt viktig bit i Parkers miljöarbete och det finns grupper redan i dag som har börjat arbeta med detta.

Det finns alltså ett viktigt samarbete mellan inköp marknad (transporter) och produktutveckling som hänger ihop och är mycket viktiga för Parkers miljöarbete. Detta är viktigt att alla de inblandade förstår. En viktig aspekt som inte är med i checklistan och som hamnar lite mellan både inköp och marknad är avståndet till leverantören. Detta har betydelse när det gäller miljöeffekterna av transporter.

Exempel på frågor som tagits bort från checklistan under tidens gång är att från början fanns frågor om specificerade handlingsplaner t ex handlingsplan för resurs- och energihushållning och handlingsplaner för transporter och resor. Detta uteslöts på grund av att olika företag ofta har olika områden som de borde arbeta inom. Om deras betydande miljöaspekter används, får man fram vad som är relevant just för det

företaget. En annan fråga som togs bort var om leverantören kunde lämna redovisning av energi och emissionsdata på begäran. Denna fråga hade en benägenhet att ofta misstolkas, då man kan tolka den som redovisning för hela företaget t ex årsförbrukning av el men den kan också tolkas att man vill veta på just den artikel man köper. Tanken om vad som skulle ha fått fram var hur stor miljöbelastning just den artikel som Parker köper har. Även om frågan skulle ha varit kvar, med en viss omformulering, eftersom det kunde vara intressant information, så har den egentligen inget direkt mervärde för Parker då siffrorna aldrig skulle ha samlats in och använts då detta skulle ha varit alldeles för resurskrävande.

7 Slutsats

Parker har i dag en väl fungerande modell för leverantörsbedömningar. Jag ser inga hinder till att kunna inkludera checklisten som framkommit ur detta arbete till Parkers befintliga rutin. Genom att göra detta blir miljöbedömningen en lika stor faktor som de övriga och en integrerad metod fås istället för ytterligare en metod. Jag ser också goda förutsättningar för att denna metod kommer att användas då jag under arbetets gång har fått positiv respons till arbetet.

En nyckelfaktor till att få allt att fungera så bra som möjligt är att de som utför bedömningen känner ledningens stöd. Om inte ledningen visar att det är viktigt med miljöfrågorna i företaget och ger sitt stöd både i tid och i resurser så kommer arbetet bli mycket trögarbetat. Detta ser jag dock inte som en stor risk då jag fått känslan av att ledningen på Parker har ett engagemang för miljöfrågorna.

Det räcker inte med att ledningen anser att det är viktigt att satsa på miljöfrågorna i företaget, de måste också följa upp arbetet. Även de som utför bedömningen i det här fallet måste känna att det är meningsfullt att utföra bedömningen och varför de faktiskt gör den. Detta uppnås lättast genom utbildning.

Jag anser att det är viktigt att titta på helheten hos leverantören, finns rätt tankesätt och vilja så är det inte hela världen om de inte t ex har rutiner för avfallsminimering. När det finns rätt tankesätt och vilja, så finns det alltid en grund för att kunna påverka och jobba framåt med ständiga förbättringar.

7.1 Rekommendationer till fortsatt arbete

Det första Parker borde göra är att ta fram en lista över vilka kemikalier som de anser är ok och vilka som de inte vill ha in på företaget. Denna lista behövs både internt och ut mot leverantörerna. Ett argument till att det borde göras snarast är att det står i materialet som går ut till leverantörer [6] att det existerar en sådan lista.

Sedan borde enkäten skickas ut till de befintliga leverantörerna så Parker vet var leverantörerna ligger idag, och så man kan sätta lämpliga mål och jobba med ständiga förbättringar.

Innan Parker sedan börjar gå ut till de nya leverantörerna som skall bedömas måste de personer som skall utföra bedömningen få en inköpsspecifik utbildning inom miljö.

När sedan inköp känner att de har kontroll på klass 1 leverantörerna borde de fundera över att kanske utöka bedömningen till fler leverantörer. Det är då viktigt att inte bara ta nästa klass i ordningen utan se vilka av dem som är mest relevanta ur miljösynpunkt efter klass 1 leverantörerna.

I den inköspolicy som finns på Parker skulle en omformulering vara att föredra. Idag finns en mening: ”val av leverantörer skall ske efter omsorgsfull värdering av den potentiella leverantörens förmåga att infria våra grundläggande krav på kvalitet, leveranssäkerhet och kostnad...” Här skulle det vara enkelt att lägga in miljö som ytterligare en faktor. Det är viktigt att miljöarbetet blir som en naturlig del i arbetet och inte ett system vid sidan om.

Om det skulle vara så att den miljöpolicy som finns för Parker MCD i dag skulle bytas ut eller ändras, så är det viktigt att kontrollera så den inte strider med vad som skall prioriteras enligt checklistan. Dessa två dokument skall stämma överens och styrka varandra.

Det räcker inte för inköp att införa denna leverantörsbedömning för att uppfylla sin del av standarden inför certifieringen mot ISO 14001. Man borde bli sätta mål och göra en handlingsplan för hur man skall nå målet/målen, samt uppdatera rutinerna, genomföra utbildning, titta över någon sorts övervakning samt att diskutera hur krav skall kommuniceras till leverantörerna. (Se 4.4)

8 Referenser

1. SS-EN ISO 14001:1996. *Miljöledningssystem – kravspecifikation med vägledning för användning*
2. Parkers hemsida: www.parker.com (03-04-15)
3. Bergdahl Anna. (1996) *Strategisk leverantörssamverkan - vägen till ett effektivare samarbete mellan kund och leverantör*. Mölndal: institutet för verkstadsteknisk forskning (IVL)
4. Persson Göran, Virum Helge (red). (1996) *Logistik för konkurrenskraft*. Malmö, Liber-Hermods
5. Rutin 1000866 dok. *Leverantörsbedömning, MCD.**
6. Broschyr, *Kvalitetssäkring av köpt material (B-8010/SE)**
7. Dokument 4004579. *Verksamhetsplan för strategiskt inköp FY-01**
8. SILF Competence kurskatalog, Våren/Hösten 2003 samt dess utbildningsmaterial
(* detta material finns hos Parker Hannifin AB MCD)

Material för förståelse:

- Gadde Lars-Erik, (1998) *Professionellt inköp*, Lund, Studentlitteratur
- Brandt Nils, Gröndahl Fredrik, (2000) *Miljöeffekter - kompendium i miljöskydd, del 4* Stockholm, Graphium/Norstedts Tryckeri AB
- Henricson Curt, Piper Lennart, Ryding Sven-Olof, (2000) *Ständig förbättring med ISO 14000*, Stockholm, SIS förlag AB
- Parkers miljöutredning, (2003) SWECO VIAK, Vänersborg

Idéer till checklistan hämtades från följande företag:

NTM	Volvo Wheel loaders
Gislaved folio AB	Volvo lastbilsbolaget
Parker Falköping	Svedala
Trafikkontoret i Göteborg	Tmberjack sales AB
Länsteknikcentrum, LTC	TRB miljö AB
Skanska	Siemens

Bilaga 1

CHECKLISTA FÖR MILJÖBEDÖMNING

Datum:
Leverantörsnummer:
Leverantör:
Miljöansvarig:

ALLMÄNT

MAX POÄNG: 30

Finns ett certifierat/registrerat miljöledningssystem? JA NEJ 10
Vilket? _____
(ISO 14001, EMAS)

Finns miljöpolicy som är fastställd av ledningen? JA NEJ 10

Finns fastställda miljömål? JA NEJ 10

MILJÖFÖRBÄTTRINGAR

MAX POÄNG: 40

Har företagets betydande miljöaspekter identifierats? JA NEJ 10

Har handlingsplaner för dessa upprättats? JA NEJ 30

Har handlingsplaner för dessa upprättats?

UTBILDNING

MAX POÄNG: 20

Har personalen fått grundutbildning inom miljö? JA NEJ
5
30-50 % 10
50-70 % 20
70-100 %

KEMIKALIER

MAX POÄNG: 60

Används några kemikalier som finns på Parkers förbudslista? (Nej = 30 poäng)	JA	NEJ	30
Om några av dessa ämnen finns, har avvecklingsplaner upprättats för dessa?	JA	NEJ	10
Finns rutiner för minimering av kemikalieanvändning?	JA	NEJ	30

EMBALLAGE

MAX POÄNG: 30

Är emballaget som används miljömärkt eller är det möjligt att återanvända/återvinna materialet?	JA	NEJ	20
Finns rutiner för minimering av emballageanvändningen?	JA	NEJ	10

UNDERLEVERANTÖRER

MAX POÄNG: 20

Görs miljöbedömningar mot leverantörens underleverantörer?	JA	NEJ	10
Ställs miljökrav på leverantörens underleverantörer?	JA	NEJ	10

ÅTERVINNINGSMÖJLIGHETER

MAX POÄNG: 20

Kan artikel som levererats till Parker;	JA	NEJ	20
- Återanvändas eller materialåtervinnas?	JA	NEJ	10
- Användas som fyllmedel i andra produkter?	JA	NEJ	5
- Användas för energiutvinning (förbränning)?			

AVFALL

MAX POÄNG: 30

Finns rutiner för avfallsminimering?	JA	NEJ	20
Finns rutiner för avfallshantering (källsortering)?	JA	NEJ	10

Övrigt / Kommentarer

Bilaga 2

ENKÄT FÖR MILJÖBEDÖMNING

Företag: _____

Adress: _____

Telefon: _____

Kontaktperson: _____

ALLMÄNT

Finns ett certifierat/registrerat miljöledningssystem?

JA NEJ

Vilket? _____
(ISO 14001, EMAS)

Finns miljöpolicy som är fastställd av ledningen?

Finns fastställda miljömål?

MILJÖFÖRBÄTTRINGAR

Har företagets betydande miljöaspekter identifierats?

JA NEJ

Har handlingsplaner för dessa upprättats?

UTBILDNING

Har personalen fått grundutbildning inom miljö?

30-50 %

50-70 %

70-100 %

JA NEJ

KEMIKALIER

Används några kemikalier som inte är godkända av Parker?

JA NEJ

Om några av dessa ämnen finns, har avvecklingsplaner upprättats för dessa?

Finns rutiner för minimering av kemikalieanvändning?

EMBALLAGE

Är emballaget som används miljömärkt eller är det möjligt att återanvända/återvinna materialet?

JA NEJ

Framtagning av miljöbedömningsmetod av leverantörer

Finns rutiner för minimering av emballageanvändning? JA NEJ

UNDERLEVERANTÖRER

Görs miljöbedömningar mot era underleverantörer? JA NEJ

Ställs miljökrav på era underleverantörer? JA NEJ

ÅTERVINNINGSMÖJLIGHETER

Kan artikel som levererats till Parker; JA NEJ

- Återanvändas eller materialåtervinnas? JA NEJ

- Användas som fyllmedel i andra produkter? JA NEJ

- Användas för energiutvinning (förbränning)? JA NEJ

AVFALL

Finns rutiner för avfallsminimering? JA NEJ

Finns rutiner för avfallshantering (källsortering)? JA NEJ

Övrigt/Kommentarer

Bilaga 3

FORM FOR ENVIRONMENTAL EVALUATION OF SUPPLIER

Company: _____

Address: _____

Phone no: _____

Contact: _____

GENERAL

Is there a certified environmental management system at your company? Yes No

Which? _____
(ISO 14001, EMAS, other)

Does your company have any documented environmental policy?

Does your company have documented objectives and targets?

ENVIRONMENTAL IMPROVEMENTS

Have your company done an identification of your significant environmental aspects Yes No

Have programs for these aspects been established?

TRAINING

Do the personnel get any training in environmental issues? Yes No

30-50 %

50-70 %

70-100 %

CHEMICALS

Are chemicals being used that hasn't been approved by Parker? Yes No

If any of these exists, have plans been made for eliminating the chemicals?

Are there any routines for how to minimize your chemical use?

PACKING

Does your packing have environmental labels or is it possible to recycle? Yes No

Are there any routines for how to minimize the use of packing?

SUBCONTRACTORS

Do you perform environmental evaluations of your subcontractors?

Yes No

Do you have any environmental requirements on your subcontractors?

RECYCLING POSSIBILITIES

Are components that are delivered to Parker possible to?

- Recycle
- Be used as filling in other products
- Be used for energy recovery (combustion)

Yes No

WASTE

Are there any routines for how to minimize the waste?

Yes No

Are there any routines for how to recycle waste?

Other:

Bilaga 4

Sammanställning av åtta leverantörer

Ett medeltal av alla åttas procentsatser är: 73 %

ALLMÄNT

Finns ett certifierat/registrerat miljöledningssystem?

- Fem av åtta leverantörer var certifierade enligt ISO 14001, de tre övriga hade planer att införa det den närmsta tiden

Finns miljöpolicy som är fastställd av ledningen?

- Samtliga leverantörer hade en miljöpolicy

Finns fastställda miljömål?

- Alla leverantörer utan en hade fastställda miljömål

MILJÖFÖRBÄTTRINGAR

Har företagets betydande miljöaspekter identifierats?

- Denna fråga har ändrats sen telefonsamtalen, men indirekt borde minst de som har certifikat ha identifierat sina betydande miljöaspekter

Har handlingsplaner för dessa upprättats?

- Samma gäller här som med den föregående frågan.

UTBILDNING

Har personalen fått grundutbildning inom miljö?

30-50 %

50-70 %

70-100 %

- Sex av åtta leverantörer hade genomfört utbildning. Alla dessa hade genomfört utbildning till 100 % dvs samtliga på företaget.

KEMIKALIER

Används några kemikalier som finns på Parkers förbudslista?

Om några av dessa ämnen finns, har avvecklingsplaner upprättats för dessa?

- Dessa frågor har inte gått att ställa till leverantörerna då denna lista inte existerar ännu.

Finns rutiner för minimering av kemikalieanvändning?

- Detta hade sex leverantörer.

EMBALLAGE

Är emballaget som används miljömärkt eller är det möjligt att återanvända/återvinna materialet?

- Samtliga leverantörer

Finns rutiner för minimering av emballageanvändningen?

- Endast en leverantör hade rutiner för minimering av emballaget.

UNDERLEVERANTÖRER

Görs miljöbedömningar mot leverantörens underleverantörer?

- Detta gjorde tre leverantörer

Ställs miljökrav på leverantörens underleverantörer?

- Detta gjorde tre leverantörer

ÅTERVINNINGSMÖJLIGHETER

Kan artikel som levererats till Parker;

- Återanvändas eller materialåtervinnas? – sju av leverantörerna levererade sådana artiklar, den åttonde ansåg inte denna fråga relevant (lego)*
- Användas som fyllmedel i andra produkter? – fyra av leverantörerna levererade sådana artiklar, åttonde samma som ovan*
- Användas för energiutvinning (förbränning)?- två av leverantörerna levererade sådana artiklar, åttonde samma som ovan*

AVFALL

Finns rutiner för avfallsminimering?

- Detta hade fyra leverantörer

Finns rutiner för avfallshantering (källsortering)?

- Samtliga leverantörer hade rutiner för avfallshantering